

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar S2019/00462/SF

Förbättrat grundskydd för pensionärer

Saco har beretts tillfälle att lämna synpunkter på promemorian – Förbättrat grundskydd för pensionärer.

Promemorian konkretiserar och reviderar vissa delar i de förslag som lades fram i Ds 2018:8, Översyn av grundskyddet för pensionärer – Inriktning för ett nytt grundskydd. Det nuvarande förslaget, som också är ett paket, innebär en större satsning på bostadstillägget.

Garantipensionen

Saco tillstyrker den föreslagna höjningen av garantipensionen. Saco anser dock att garantipensionen bör indexeras utifrån inkomstutvecklingen och inte prisutvecklingen. Även om, som arbetsgruppen framhåller, garantipensionen syftar till att täcka grundläggande konsumtionskostnader, är det viktigt att pensionen inte urholkas över tid. Inkomstutvecklingen har hittills varit stark jämfört med prisutvecklingen, och kan förväntas vara så även framöver. Om garantipensionen kopplas till prisutvecklingen, riskerar vi att relativt snart hamna i samma situation som nu, när de med lägst pensioner halkar efter.

Saco instämmer i arbetsgruppens bedömning att det är en ständig målkonflikt mellan å ena sidan skydd mot utsatthet och å andra sidan drivkrafter till arbete. Det måste finnas en rimlig balans mellan att det ska ha lönat sig att arbeta och ett reellt ekonomiskt skydd för dem som inte arbetat eller arbetat i mycket liten omfattning. Den absoluta majoriteten av de som får garantipension är kvinnor (två tredjedelar i åldrarna 65-69 år och mer än 80 % i högre åldrar). Många som arbetat hela arbetslivet, får ändå inte en tillräcklig pension att leva på. Det gäller inte minst de som arbetat inom kvinnodominerade yrken och sektorer där lönerna generellt är låga och löneutvecklingen sämre.

Förvisso åtgärdas det här problemet inte primärt i pensionssystemet i sig, utan främst genom ett jämställt arbetsliv. Det är dock nödvändigt att även öka avsättningarna till det allmänna pensionssystemet.

Det är viktigt att skapa incitament och även göra det lönsamt för personer med garantipension att arbeta längre. Saco hade därför gärna sett att det är möjligt att höja garantipensionen genom senare uttag, och hoppas att

regeringen återkommer i denna del. Tilläggsbeloppet är också angeläget att överväga på nytt, även om det är tekniskt komplicerat. Att ett tilläggsbelopp inte kräver ansökan, utan utgår automatiskt till de som är sämst lottade, är en stor fördel.

Bostadstillägg för pensionärer

Saco har inga invändningar mot förslagen avseende bostadstillägg. Det är rimligt att bostadskostnadstaket höjs och att ersättningsgraden trappas av, vilket leder till en viss omfördelning till fördel för de som har lägst inkomster, jämfört med idag. Totalt sett innebär förslagen en ekonomisk satsning på de med lägst inkomster som är över 65 år.

Saco välkomnar att det vid beräkningen av reduceringsinkomsten för bostadstillägget sker ett mindre avdrag för inkomster som härrör från arbete, jämfört med andra inkomster som dras av fullt ut. Även här är viktigt att skapa incitament för fortsatt arbete. Som vi anfört i vårt tidigare remissvar angående grundskyddsutredningen, är möjligheten att kunna bättra på sin inkomst viktig även av rättviseskäl. Det är dock möjligt att ett ännu bättre sätt att åstadkomma detta är en annan avräkningsmodell, som Pensionsmyndigheten föreslår i sitt remissvar.

Äldreförsörjningsstöd

Saco tillstyrker förslaget att höja fribeloppet för arbetsinkomster för personer med äldreförsörjningsstöd, som stärker incitamenten att fortsätta arbeta också för de som har äldreförsörjningsstöd. Även i denna del är möjligheten att öka sin försörjning genom arbete viktig av rättviseskäl. Förslaget att höja taket för skälig bostadskostnad är en följdändring med anledning av förslagen angående bostadstillägget och tillstyrks.

Yttranden från Lärarnas Riksförbund och Kyrkans Akademikerförbund biläggs.

Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist

Helena Larsson